

вив ся! Що це ви, братіку, так мучите нас. Га? А який шикарний вигляд. Просто міністр, слово честя, міністр фінансів. Ну, ходіте сюди, до мене, там у нас гість. Цікавий. Прошу.

Але гість в цей мент як раз сам вийшов з кабінету, він уже хотів іти додому.

— Куди? Що? Як? — закричав на його Клим весело, але як здалось Вадимові, немов зісно. — Не пуцу! Тепер, братіку, як раз не пуцу. Мусиш зостать ся. От позвольте вас познайомити... Стельмашенко, Микульський, Юрій Микульський, міністр фінансів, теоретик соціалізма і... психолог.

Для чого Клим додав „психолог“ він і сам би не одповів, як би його спитали.

Але його ніхто не спитав. Стельмашенко і Микульський подали один одному руки і Юрій з тонкою посмішкою сказав:

— При тій умові я міністр фінансів, коли головою кабінета буде шановний Клим... А про вас я вже чув... Дуже приємно познайомитись, я ваш прихильник...

Вадим мовчки уклонив ся. Потім звернув ся до Кліма і сказав:

— А я все таки піду. Мені треба. До побачення.

Він попрощав ся, одяг ся і вийшов. Клим жартівливо лаяв ся, але не держав.

— Ну, Юрію, я маю до вас справу. Поки нікого нема, ходім до мене,—сказала Ріна й не ждучи одповіді, пішла вперед.

— Ідіть, ідіть!—весело закричав Клим.

— А я за роботу, за роботу!

Але коли Юрій вийшов за Ріною, Клим пішов у кабінет і вивив під-ряд три чарки 707. Потім ліг на канапу, заклав руки за голову і сумно став дивитись у стелю.

(Далі буде).

Михайло Жук:

„Письменник“.

В провінціальному, хоч і губернському місті, усе має загальний зміст і вагу. Фігура губернатора настільки плястична, що просто з рямля вилазить і дивить ся на всі боки,—по влучному виразу людей, які певні, що добре знають мистецтво. За тою постатю, звичайно, єпархіальний архирей, вице-губернатор, начальник жандармського правління, нарешті і начальники ріж-

них канцелярій, складаючи природну добірність, утворюють життєву галерею. У святковий день видасться просто, що прорвало паньствова греблю... Льються вулицями потоки кокард, одноманітні одяги, зроблені по виробленій урядом програмі з особливими ознаками для кожної канцелярії окремо; в такт руху митляються на руках білі рукавички і все се нагадує перехідящі магазини готового одягу... Не помічаєш на перший погляд людей, ні лица, ні виразу, усе те затемнено полиском оправи на костюмах.

Від собору повертає порожній губернаторський фаєтон, що яскраво одсвічує сонце. Наляканий єврей хапливо скидає котелок перед блискучим коритом, замішується у натовп на хіднику і просовується повз стіни домів, щоб не звертати на себе ласкавої уваги... Мабуть той єврей який дрібний гандляр або ремісник, бо багатша частина єврейського суспільства з достоїнством скидає капелюха перед губернатором. Крім урядовців, як прості вузлики на нитці, трапляються—міщане, слуги, та учні середньої школи. Ні!.. А представник місцевої преси? Се людина, навіть „іберменш“, з поглядом самого представника. Лице, наче жовтастий лайковий кашук, без ніякої рослинності, як не рахувати маленьких колодочок над верхньою губою. Він рахує себе за „письменника“ і дуже щасливий з тої назви. „Письменник“ носить пальто модного крою, чорний котелок і пенсьє на вутячому носі. Мабуть він дуже короткозорий, бо крізь поменшаючі шкла пенсьє, його й так маленькі очіці,—видаються ще меншими. Волосся на голові довге і м'яке—коліру каштанового,—а на малому пальці правої руки перстень з палаючим серцем, на тій же рупі і срібний браслет, що дзвонить дощочкою з написом „субвенір“. Ще, як доповнення, хлист з голою, випнутою до гори животою жінкою на держальці. У кешенях пальто повстромляні різні газети, притиснені жовтими палатурками блок-нота. Коли гарна погода, то голову „письменник“ держить до гори, а коли настерно хляпає дощ і зливає мокрим благородне обличчя, то він тоді граціозно схиляє її до долу, поступаючись тільки непереможній силі. Ще не малу вагу відіграє тут сама публіка, яка оточує „письменника“. Часом і на зустріч негоді він підставляє свій вид, аби гоноровито пройти повз знайомого йому колись писарчука з якої канцелярії і показати тим, що він його зовсім не помічає. Кланяється „письменник“ тільки поважним урядовцям, а останнім, коли вони того побажають, салютує по воєнному, злегка доторкуючись до країв бриля. Побачити „письменника“

можна всюди: на зборах городської думи, на бульварах, в театрі, в кінематографі, у пивних і ресторанах. Але балакають з ним охоче тільки поліцейські надзирателі. Се його видно ні скільки не турбує: він переконаний, що балакати треба обовязково. Як тільки настане відповідна до того хвилина. Мовчати можна тільки людині, що має твердий ґрунт у товаристві або людині, що нічого не варта—вони від сього а ні крішки не втрачають. А коли необхідно утворити кар'єру „письменника“,—треба особливо побалакати. У розмові з другими „письменник“ держить себе ріжнотамітно. Чи то промовляє, дивлячись через пенсне і з руками за спиною, чи тільки при участі пенсне, але вже руки тоді притиснені до грудей, чи зовсім без пенсне і з руками, що напружено ворухать ся біля колін. Вставляє очі на свою жертву і, коли вона з вищої адміністрації, вираз у тих очах робить ся підслезливим і покірливим. Як в такі моменти його погляд слизке у бік публіки, то вираз одміняєть ся і стає на стільки чванкуватий і призирилий, що навіть він сам у душі почуває страшлиий холодок од своєї величності. Тоді знову повертає до своєї жертви, заспокоєний, наче пометив ся на других за те, що примушений прилюдно знижувати свою особу. Знову починає щудити ся на важну персону. Тепер „вони“, то є публіка, вже повинні знати, що се не знижування самого себе, а тактика або приклад суспільного виховання. Тільки треба, щоб „вони“ пам'ятали про те. І він стає в позу до публіки: на, мовляв, дивись і почувай ріжницю—„письменник“ і урядовець. Трапляло ся, що на вулиці пустопорожні гімназисти кричали йому у слід—Дурень!—а гімназистки, навіть ті, котрих підкоряла його постава становища „письменика“, не зважували ся гуляти з ним у людних місцях города. Се він поясняв примхам молодого віку, який і сам перебув ще як навчав ся у другій класі духовної семінарії. Його вигнали відтіля за малий поспіх у науці, та за крадіжку книжок і річей у товаришів. Був тоді момент обурення в душі проти сильних, а коли зустрічав після того якого навчителя у малолюдному кутку, то лаяв на чому світ стоїть, з особливим притиском і насолодою, задовольняючи тим своє ображене почуття людської гідності. Тепер чимало одмінило ся з того часу, як він перейшов на лінію „письменника“. Де які учителі заобігають перед ним і дозволяють держати себе без примусу у їхньому товаристві.

— Чому ви не маєте „Кієвлянина“—схилившись до маленького віконечка у кіоску, питає „письменник“.

— Тільки що продали останній номер... Може візьмете „Колокол?“—і з віконця виставляєть ся—по пташиному—боком голова газетяра єврея. Голова ся швидче нагадує потерту з картону машкару, а не живе обличчя, тільки в узеньких мігдалевих очах грає іскорками життя, затиснене верхньою і нижньою повікою і потоплене у каламутному білку. Голова швидко ховаєть ся, а замість неї висовуєть ся брудна і виснажена рука з потертим рукавом, що нагадує на кінці коронку, як у еспанського гранда середніх віків; у руді подовгастий номер свіжої газети.

„Письменник“ недбало бере газету, пхає її до кешені, і, не-виразно промигравши, що ніколи немає потрібних газет,—дає гроші і відходить. Ступаючи по сходах до кінематографу він розгортає тільки що куплений номер і, ніби глибокодумна, та розкидлива людина, байдужно проходить мимо контролю білетів, механічно бере програму сеанса, не відповідаючи на чемне привітання капельдінерів. Тільки біля дверей до салі його спляє хлопчина. „Через п'ять хвилинок скінчить ся програма і тоді можна буде увійти, та сісти“—каже він йому. Тактика розкидливості не допомогла і „письменник“ шумливо сідає на найблизче крісло, роблячи вигляд сильно зацікавленої перечитуванням новинки людини. Поглядом він пояснив, що дивити ся немає на кого: чоловіка десять семінаристів, група учительок городських шкіл, та п'янький урядовець контрольної чи казенної палати... Урядовець відважно дремав на своїому кріслі; куточки рта обвисли, як у вижла, а голову, наче хто тим часом втиснув у хутряний комір пальто.

З салі долітало музичне тупання рояля, вищала перша скрипка, шось своє і страшливе товк контрабас, уперто впадаючи усім своїм тілом у інші звуки, як цікавий у натовп.

„Письменник“ уявляв по звукам, що се момент драми на екрані, де може виставлено, як льсть ся кров або плаче заведена і покинена дівчина над колискою тільки вчора народженої дитини. Він навіть бачить сю дитину, яку піднімає до себе мати, щоб назавсідги попрощати ся з сиріткою: їй обовизково, нещасливій матері треба померти, а він такий маленький, тільки вчора народив ся на світ. Вигляд, правда, у тої дитини не менчий, як пів року, але сперечати ся з написом комічно, та в дійсності це й не має ваги. „Жиди не спляють ся ні перед чим... у їх—кагал, гроші й кагали—читав він її далі передовицю „Колокола“.

„Кагал“... осміхнувшись подумав „письменник“,— „а я собі

в дитинстві уявляв, що „кагал“, то страшний лемент і крик“.

В сей саме момент він почув, що дзвонять остроги і, лапаючи шкіряними калошами, хтось увіходе до кінематографу. Газета, мов првилбця з очей лицаря, падає на коліна. „Письменник“ по ході намагаєть ся пізнати одвідача. Але виявляєть ся, що їх ціла кумпанія. Першим виступає офіцер стражників з жінкою. За ним поліцмейстер, потому прилизаний студент у щільно зацібнутому сюртуці з надмірно викладеними ватою грудями що загонисто лізуть до підборіддя. Далі й ще дві панночки в узеньких спідницях і в таких же візитках. Одежа їх ледві проковтнула і то не зовсім щасливо: по середині стиснений, опукий зад, ще вище конус, верхечком у низ і в кінці знеслена, роззявлена паша одержі, над якою переможно смієть ся не проглянута голова у великому капелюсі. У одної панночки на ретязі собачка. Собака з порідні голих, вічно тремтячих од найменшого холоду. Благающий погляд постійно перебуває на постаті господині; застигла поза з піднятою до гори передньою лапою,—все се вимагає уваги і співчуття. Коли ж хазяйка байдужно ставить ся до вияви такої прихильности, то собака починає стрибати своїй пані на коліна, гавкає і таким чином примушує кинути погляд або погрожуючий жест рукою.

Студент, держучи оддалік картуза, кружляє біля жінки офіцера, нахилиючись при розмові, то з одного, то з другого боку до неї. Жінка офіцера ласкава до студента: вона голосно смієть ся на його тиху промову і що разу піднімає голову до гори, заголюючи тілісту, білу шию, заплющує очі і, наче чорний птах крилами, майне при тому великим страусовим пером на капелюсі. Од того руху у неї спадає з рамен футряна горжетка, яку студент граціозно повертає на місце разом з тим наближаючи і свою голову до самого бюсту свавольної жінки. В такі моменти їхні погляди зустрічають ся, підпалюють і пестять одне другого.

— Тобі, курочко, не холодно?—питає офіцер дружину.

Замість відповіді зневажлива гримаса і непорозумливий рух плечем.

Вся група спиваєть ся на хвилину, бере програми і „письменник“ налучає момент, щоб підійти до них. Він прямує до дружини офіцера... Скинув по дорозі ценсне і капелюха і простягнув руку, сховавши попереду до кешені держало хлиста з образом голої жінки. Але ні дама ні студент не привитали ся за руку і тільки офіцер, хоч і збоку взяв простягнену руку „письменника“ в кулак, лівим боком до своєї долоні. Студент обме-

жив ся тим, що злегка кивнув головою, а дама просто спитала:

— Що нового трапило ся у городі?

„Письменник“ знайшов відповідним засміяти ся на таке питання.

— Завтра преосвящений служить у соборі з гостючим архиєрем,—відповів він.

— Що ж тут смішного?—здивувала ся дама, рухнувши плечем.—А потому се вже *нам* відомо...

Слово „нам“ вона підкреслила, наче показала тим ріжницю між ним і собою. „Сей ідіот“—подумала вона про нього—„сповіщає про те, про що сам довідав ся од надзирателя“...

— Нам сповістив по телефону Іпполіт Платонович,—казала вона у голос.

Поліцейстер стиснув губи, як почув своє імя. Рот у його по старечому напів одкрив ся, як очко у вулику, і там притулили ся почорнілі, зруйновані зуби. Се було подібне на дірку у стіні, що роблять на електричні дроти, з губатою фарфоровою вставкою. Лице у поліцейстера сухе і жовте, з міцно напнутою шкіркою і з безбарвними очима. Воно дуже нагадує із своїми зморшками шматок швейцарського сиру, що розрізаний сильно пощербленим ножем. Низько пострижене сиве волосся і шорсткі нафарбовані вуса, наче прикрашують гарніром сирний шматок лица. По зросту він дуже нагадує ринву з оцінкового заліза. Офіцер стражників, навпаки, повний життя і темпераменту. Він боїть ся показати себе у всю свою натуру, розгорнути всі плюси і мінуси своєї вдачі. Не знає, як стати і що робити у присутності дружини. Коли й пробиваєть ся дійсна рисочка його характеру—він моментально збігаєть ся. Йому стає тоді совісно, що се помітили інші і щоб затерти те вражіння—починає стрибати, ухмеляти ся підробленою посмішкою, робить при цьому хватські рухи і знову припиняєть ся, наче перед неможливим завданням, якого не в силі розв'язати. „Вона все бачить, все розуміє... І, звичайно, смієть ся над дурнем“—думає він безнадійно про себе. Наче який символ—усе на йому в обхват—і куртка, і рейтузи, і ляковані чоботи. Мабуть се не легко даєть ся, бо од часу до часу він нервово згинає то одну, то другу ногу, обмикуючи тим штани, що ріжуть по середині. Жінка кидає на його питаючий погляд, підсилюючи його виразним сіпаннем свого рамена. Він розуміє той погляд... Пробує замаскувати невдатний виступ, але то мало допомагає. Взагалі його ноги не мають спокою. Серед розмови він рухає м'язами на них, або стукає корком і дзво-

нить острогою, або злегка присідає і раптом випростовуєть ся.

— Так, так!—зморщив ся Ішполіт Платонович.—Я вже сповіщав Євгенію Петровну про службу у соборі.

На привітання „письменника“ він потурбував свою руку у білій рукавичці од акуратного згортання програми у віяло і ледві доторкнув ся пальцями до дашка на картузі.

„Письменник“ почув, ніби його стиснули острогами. Хоч більше вже ніхто не звертав на його уваги, але він, підлесливо скоцюрбившись, забігав попереду одного або другого, наче збирав ся сказати щось незвичайно інтересне. Поглядом він шукав публіки і співчуття сторонніх. Тепер і семінаристи і учительки мали своє місце в його очах. Але виратував тільки паненький урядовець. Постава його, як мішок з картоплею, важко засіла у м'якє кришло. Спав він сумлінно, хрочів і присвистував. „Письменник“ нахилив ся до однієї з панночок і шепнув їй у вухо, показуючи очима на урядовця. Панночка, наче піднятий до гори цмок, підняла рамена і нарешті випустила стисненою цівкою сміх. Поліцейстер насторощив ся, як почув незвичайний звук, офіцер ухмільнув ся і зарухав швидче ногою, навіть собачка, що обплутала панночку двічі смичом, висунулась з-по-за спідниці і застигла. Тільки Євгенія Петровна і студент були захоплені собою і сміяли ся самостійно.

— Так поїдем?.. Тихо питала Євгенія Петровна.

— Сьогодні не можу... Йй Богу не можу!..

Він поправив горжетку і нахилив си до неї, але вона вже не махнула пером на капелюсі, зробила тільки невдоволену гримасу, та неорозуміло підняла рамено, яке тільки через секунду повільно опустила.

— В клуб і в карти?—ущіпливо промовила Євгенія Петровна.

Студент щось пояснив їй, але вона не слухала і звернула ся до Ішполіта Платоновича. „Я ще провчу тебе, поганцю!“—подумала вона про студента. Тут помітила сплячого, бадьоро замахнула пером і голосно розсміяла ся.

— Тихійше, курочко!.. Се ж не зручно.—Усміхнувшись підлесливим смішком, зашепотів офіцер дружині.

— Прошу без уваг—перервала чоловіка голосно Євгенія Петровна.

„Письменник“ саяв од задоволення. Він перший „винайшов“ сплячого урядовця і як би перший виповнив кімнату веселим настроєм. Тільки студент зневажливо пішов до дзеркала і вдивляючись у своє бліде, невиспане через клубну роботу лице, за-

палив папіросу, сильно потягнув перший клубок диму так, що й без того запалі щоки утворили глибокі ямки з блакитною суготою. „Письменник“ образився в душі його поведженням до такого явина, як сплячий урядовець, і пішов нагадати.

— Ви бачили, Миколо Івановичу? Хі-хі! Так...

— Одчепіть ся!—різко кинув студент.—Я не маю охоти грати з вами дурну комедію... Що там може бути смішного... Ну що?—чипляв ся знервовано Микола Іванович.

— Ні, просто цікаво, як відносить ся до суспільного життя середній мешканець,—згадав „письменник“ фельстонний вираз, який йому дуже сподобав ся.

Студент не міг угамувати ся. Йому бажало ся зірвати злобу, що посяла Євгенія Петровна. В сей саме момент замовкла музика, розсунули ся портъери на входових дверях до салі і публіка почала виходити, жмурачись після темного на світло.

— Вийдіть, будь ласка!—підбіг хлопчина-послугач до поліцеймейстера.

Жінки зашелестіли спідницями і попрямували до входу, за ними рушили муштини, тільки „письменник“ був яку хвилину в заклопотанню—покинути йому студента, чи може лишити ся з ним, але не здержав ся і, штовхаючи виходячих, здогнав поліцеймейстера уже біля дверей до салі. Коли вони проходили в двері, де виструнчив ся поліцейський перед начальством, „письменник“ винайшов якусь дурницю, щоб забалакати до Іпполіта Платоновича. Йому тут страшенно замануло ся підкреслити свою близькість, прилигнути хоч би шматочком болота до всевладного чобота. Здаєть ся, що трохи вдало ся: на витарашені очі поліцейського він махнув рукою, наче той справді до його відносив ся з такою пошаною. Потім і сам налякав ся свого жесту. Його настрахана душа побажала замирити приниженого з приносячим, підвласного з начальником, який і не помітив тих очей, та феноменальної руки, що стьеміла біля картуза, наче забруджений шматок свігу. Вузький просвіток між стільцями одкривав підлогу, що йшла до гори аж до протилежної стінки вузької кімнати. Поки всі проходили, то послугач-хлопчина уже стояв біля ложи, над якою у вигляді прикраси було намальовано клеєвими фарбами страшних амурів. Він прикидав очима місткість, позираючи на кумпанію і на кількість стільців. „Письменник“ чогось старанно метушив ся. Котелок зіхав на потилицю, тремтів біля рамена кінчик хлиста з приладом, щоб надівати на руку. Коли публіка посідала у ложі, то він примостив ся поперед неї біля

самої колонки. Поклав важно ногу на ногу і обертав ся, наче приймав діяльну участь у розмові з усіма. Все то він робив на позір, для інших. Після такої гри поспішав, пробуючи глянуть навколо і перемежно почував, що гімназисти помітили його близькість до дійсного... „До якого дійсного?“—питав він у думці себе“. Та от... до сих людей, до офіцера, поліцмейстера. Вони тільки тепер і дійсні... решта—смердячі каганці перед електричним ліхтарем“. Йому подобалось порівняння і він повторив його кілька разів про себе, щоб не забути. „Гарні фрази так легко забувають ся і так рідко трапляють до голови.“—Трагічно подумав він.

Після третього дзвоника зявив ся і студент. Офіцер стражників встав, щоб відступити йому крісло, але Євгенія Петровна посадила чоловіка і Миколі Івановичу лишало ся тільки сісти у рядях на вільне крісло. Студент виконав це з повагою, запросявши і „письменника“.

— Сьогодні грає Гаррісон маркіза Любчику, який він красун!—голосно промовила Євгенія Петровна. Вона рахувала заціпити тим Миколу Івановича. Але студент навіть не поворухнув ся, хоч і помітив киянену стрілку. Євгенія Петровна зовсім образилась. На очі їй трапив ся чоловік з загадковою ухмілкою, яка чомусь зараз особливо розсердила її. Картуза він зсунув на потилицю, забавляв ся тімляком, якимось увесь винувувшись, і ніби в такт мелодії, що брєніла в голові, похитував ногою.

— Одягни картузу, як слід... причипила ся жінка. Чоловік ще більш загадково ухмілював ся.

— Я тебе прохаю одягти картузу—подільно промовила Євгенія Петровна.

— Та що тобі мій картуз... Мені так зручно!.. І він ще більш зсунув його на потилицю.

— Добре!—многозначно кинула вона чоловікові, смикнувши при тому раменом. Горжетка злізла і відслонила білу, побідну шию, на яку офіцер не міг байдуже дивити ся. Завсїгди ся шия позбавляла його волі і в моменти, коли він думав серйозно розійти ся з дружиною, що часто йому зраджувала, він не міг забути хвилини насолоди її тілом. Погодити ся з думкою, що вже не буде тої ший—було над силу для нього.

„По що вона заголює плечі, коли й так холодно?“—думав він про жінку. Але вже не міг заспокоїти ся. Шматочок тіла, наче вексельний папір, казав йому, що тільки піднишись і монета в руки... „Та не для тебе?“—піджував він себе у думці.

Він розписував ся поцілунками на цьому векселі, діставав хвиливе задоволення... і тільки прибільшував борги. Як тільки починав протестувати—зараз вексель. „Але що робити, що робити?“—часто мучила його ся думка. Мучила тільки тоді і до того часу, поки не трапляв на очи знову вексельний бланк, на якому він знову підписував ся поцілунком.

— Гупо!—промирив він незрозуміло. Простягнув руку до картуза і насунув його на лоба, потому обережно поправив фютро, заслонюючи пляму білого тіла. Євгенія Петровна слизнула до бар'єру, висловлюючи тим своє приязрство такому пеклуванню чоловіка про неї. Знову засміялась і голосно почала захоплюватись Гаррісоном.

„Письменник“ глибокодумно схилив ся до блок-ноту, роблячи вигляд, наче щось важне записує. Та загасла електричність, заторохтів апарат, затунав, задуднів оркестр, і загальним віддіхом публіки читав ся заголовок картини-драми...

Після першого відділу „письменник“ встав.

— Кули?—коротко кинув студент.

— Треба, знаєте в редакцію... Хроніка...

— Гм!—утомлено прогудів Микола Іванович.

„Письменник“ нерішуче спинив ся, постояв хвилинку, ніби сподіваючись дальшої розмови, потому діловито підняв комір у пальто, скинув капелюха, кланяючись у напрямі ложі, і ще раз вклонившись Миколі Івановичу,—бадьоро попрямував до виходу, почувуючи себе тут свободно і значно вищим за натовп.

Дув холодний осінній вітер. Чорнильно-темне небо нависло над містом і насміхало ся над рідко поставленими електричними ліхтарями. Середина неба червоніла од світла, як достигла гноянця на людському тілі, а краї забігали далекі і темні і такі пухнаті, що ховала собою всі контури, всю стурбовану природу. Хтось шумів, хтось чіпляв ся, натикаючись по дорозі на все, хтось тоненько, пискливо, вищав, але хто—не можна було сказати і пояснити.

„Письменник“ скинув пенсне, що спітніло од холоду, і подумав:—„Чорт його знає, як писати для тої газети, коли половину написаного викреслює редактор“. „Нам“—каже—тільки потрібно своїми словами розповісти те, що вже надруковане по інших газетах і то самий зміст“. А патріотизм наче немає змісту... Пане редакторе? Зібрати відомости—то головна робота... Редактор! Так... мое викреслять, сам допише ще гіршу дурницю, а потому й ділить ся зо мною гонораром. Тьфу (плюнув). Мені ж

прочитай отсе все“—поторкав рукою за кешеню з газетами,—і крім змісту нічого не пиши. За добрих три години роботи—руб, півтора. Чорти!“—сердито подумав він. „Хіба пітти до жандармського правління?“

Він витягнув з кешені блок-нот і тут же при світлі електричності проглянув кілька прізвисьч учнів фельшерської школи і гімназистів—політиків. „Тільки не помятаю сеї адреси“—промайнуло у голові проти одного запису. „Дурниця, знайдуть!..—заспокоїв він себе.

Мимо пройшов присяжний адвокат з дружиною. На минулому благодійному вечері „письменник“ намагав ся упадати біля неї. Поминаючи те, що тоді вона гостро поставила ся на його запобігання, а під кінець хтось із знайомих їй мушян надійшов до його—звичайно вона попрохала—і різко наказав перервати усі спроби до упадання. Але поминаючи все, „письменник“ рахував її доброю знайомою і низько вклонив ся, стушаючи хапливим кроком, як занята людина. Дурний вітер кинув на вздогіяці—„Нахаба!“—яке підхопив од уст обуреної жінчини. А головне той обидний сміх, наче жменя вохких лущини з насіння, що розгризли чужі зуби, а вже рука покинула їх... Той сміх вдарив йому у вуха разом з вохким повітрєм. „Письменник“ зараз же благодушно вибачив жінчині її легкомисльність і тільки вираховував, що можна дістати за відомости про політичних злочинців у жандармському правлінню.

Чернігів, 1913.
